

Εξωτερικό μεταπτυχιακό μάθημα που προσφέρεται παραδοσιακά από το

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο – Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
ΔΠΜΣ: Έρευνα στην Αρχιτεκτονική: Σχεδιασμός – Χώρος - Πολιτισμός
ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2026-27

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

Διδάσκοντες: Α. Μπαλτάς, Κ. Στεργιόπουλος (Υπεύθυνος μαθήματος: Ν. – Γ. Τερζόγλου)

Το μάθημα δεν αφορά ολόκληρη τη φιλοσοφία του 20ού αιώνα αλλά μόνον τον φιλοσοφικό στοχασμό για την επιστήμη, και ειδικότερα εκείνα τα φιλοσοφικά ρεύματα που σχετίστηκαν άμεσα με τις φυσικές επιστήμες και τα μαθηματικά. Φιλοδοξεί δε να στοιχειοθετήσει μιαν αδρή επισκόπηση των διάφορων τρόπων με τους οποίους η φιλοσοφία *αντέδρασε στην ανάπτυξη των επιστημών* κατ' αυτήν την περίοδο και προσπάθησε να διευθετήσει τις σχέσεις της με τα επιτεύγματά τους, διαμορφώνοντας έτσι τον διακριτό κλάδο της φιλοσοφίας της επιστήμης. (Η παρακολούθηση του μαθήματος δεν προϋποθέτει πάντως κάποια εξοικείωση με τις μαθηματικές και φυσικές επιστήμες.)

Η δομή που ακολουθεί το μάθημα είναι η εξής:

1. *Εισαγωγή στη φιλοσοφία της επιστήμης:* Οι γενικές φιλοσοφικές προκείμενες του μαθήματος και αναδρομή στην Ιστορία της επιστήμης μέχρι την Επιστημονική Επανάσταση.
2. *Το φιλοσοφικό τοπίο στο γύρισμα του αιώνα:* Η καντιανή παράδοση.
3. *Οι εξελίξεις στα μαθηματικά και η συναφής κρίση θεμελίων:* Μη ευκλείδειες γεωμετρίες, αριθμοποίηση της ανάλυσης και θεμελίωση των πραγματικών αριθμών, θεωρία συνόλων, προγράμματα θεμελίωσης των μαθηματικών, η νέα λογική.
4. *Οι ριζικές αλλαγές στη φυσική:* Θεωρία της σχετικότητας και κβαντική μηχανική.
5. *Τα επιτεύγματα του Frege στη λογική και οι απαρχές της αναλυτικής φιλοσοφικής παράδοσης. Το πρόγραμμα του Russell:* Από τη λογική θεμελίωση των μαθηματικών στη φιλοσοφική ανάλυση της γλώσσας.
6. *Η θεώρηση του L. Wittgenstein*
7. *Λογικός Θετικισμός και Λογικός Εμπειρισμός*
8. *Η κριτική στον Λογικό Εμπειρισμό και τον Λογικό Θετικισμό (I):* K. Popper
9. *Η κριτική στον Λογικό Εμπειρισμό και τον Λογικό Θετικισμό (II):* Quine – Hanson – Sellars
10. *Η 'ιστορικιστική' στροφή:* T. Kuhn
11. *Η 'ιστορικιστική' στροφή και τα παράγωγά της:* Lakatos – Feyerabend – Laudan
12. *Η σημερινή κατάσταση στη φιλοσοφία της επιστήμης:* Από την κοινωνιολογία της επιστήμης στο Ισχυρό Πρόγραμμα και από εκεί στις Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας (ΣΕΤ).
13. *Επιστροφή στα κλασσικά φιλοσοφικά ζητήματα:* Η διαμάχη για τον επιστημονικό ρεαλισμό.

Ημέρα και ώρες διδασκαλίας: Τετάρτη, 18:15 – 21:00

Αίθουσα: M318, ΕΜΠ (Κτήριο Πατησίων)

Έναρξη: Τετάρτη, 7-10-2026, 18:15

Επικοινωνία: Α. Μπαλτάς (abaltas@central.ntua.gr), Κ. Στεργιόπουλος (kwssterg@phs.uoa.gr)